

2018 ОНЫ 3 ДУГААР УЛИРЛЫН ӨРГӨДЛИЙН СУДАЛГАА

ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН
ГАЗАР

Улаанбаатар хот
2018 он

АГУУЛГА

1. ӨРГӨДЛИЙН СУДАЛГАА.....2

Салбарын үзүүлэлтүүд:

1.1.	Үнэт цаасны зах зээл.....	2
1.2.	Даатгалын салбар.....	4
1.3.	Банк бус санхүүгийн байгууллага (ББСБ)	6
1.4.	Хадгаламж, зээлийн хоршоо (ХЗХ).....	7

2. ӨРГӨДӨЛ, ГОМДЛЫН ШИЙДВЭРЛЭЛТ8

ХҮСНЭГТ

Хүснэгт 1.	Үнэт цаасны зах зээлтэй холбоотой ирсэн өргөдлийн утга, ангиллал.....	3
Хүснэгт 2.	Үнэт цаасны зах зээлтэй холбоотой өргөдлийн шийдвэрлэлт.....	3
Хүснэгт 3.	Даатгалтай холбоотой ирсэн өргөдлийн утга, ангилал.....	4
Хүснэгт 4.	Өргөдөл гомдолд эзлэх даатгалын бүтээгдэхүүний төрөл.....	5
Хүснэгт 5.	Даатгалтай холбоотой өргөдлийн шийдвэрлэлт.....	5
Хүснэгт 6.	Урьдчилан шийдвэрлэгдсэн нөхөн төлбөрийн дүн.....	6
Хүснэгт 7.	ББСБ-тай холбоотой асуудлаар ирүүлсэн өргөдөл.....	6
Хүснэгт 8.	ББСБ-тай холбоотой өргөдлийн шийдвэрлэлт.....	7
Хүснэгт 9.	ХЗХ-ны үйл ажиллагаатай холбоотой ирүүлсэн өргөдлийн товч утга	7

ДҮРСЛЭЛ

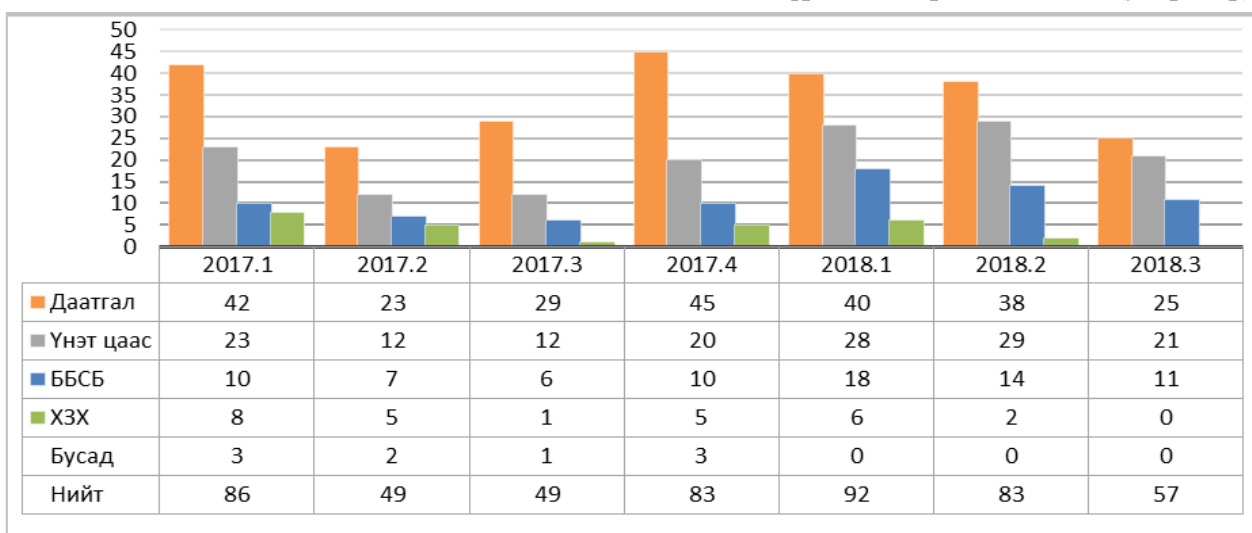
Дүрслэл 1.	Өргөдлийн тоо (улирлаар).....	2
Дүрслэл 2.	Зөвшөөрөлгүй хувьцаа арилжаалсан тухай өргөдлийн шийдвэрлэлт.....	4
Дүрслэл 3.	Өргөдлийг шийдвэрлэсэн дундаж хугацаа (хоногоор).....	8

1. ӨРГӨДӨЛ, ГОМДЛЫН СУДАЛГАА

Санхүүгийн зохицуулах хорооны Хяналт шалгалт, зохицуулалтын газар нь хөрөнгө оруулагч, үйлчлүүлэгчдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдлыг хянаж, санал дүгнэлт гарган хуульд заасан эрх хэмжээний хүрээнд урьдчилан шийдвэрлэх чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг.

Хяналт шалгалт, зохицуулалтын газарт хөрөнгө оруулагч, үйлчлүүлэгчдээс 2018 оны 3 дугаар улирлын байдлаар өссөн дүнгээр нийт 232 өргөдөл ирсэн байна.

Дүрслэл 1. Өргөдлийн тоо (улирлаар)

Тус Хороонд 2018 оны 3 дугаар улиралд ирүүлсэн нийт өргөдлийн тоог өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 28.6 хувиар нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна. Өргөдлийн тоо үнэт цаасны зах зээлтэй холбоотойгоор 65.9 хувь, даатгал 9.6 хувь, ББСБ-ын үйл ажиллагаатай холбоотой 86.9 хувиар тус тус өссөн бол ХЗХ-дын үйл ажиллагаатай холбоотой өргөдөл, гомдлын тоо 42.8 хувиар буурчээ.

1.1 Салбарын үзүүлэлтүүд

Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, үйлчлүүлэгч, үнэт цаас гаргагч, хөрөнгө оруулагчдын хоорондын маргааныг Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1, 33 дугаар зүйлийн 33.1, Даатгалын тухай хуулийн 82 дугаар зүйлийн 82.1.1-д тус тус заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэх хүрээнд санхүүгийн зах зээл дээр үйл ажиллагаа эрхэлж буй үнэт цаас, даатгал, банк санхүүгийн байгууллагын үйлчлүүлэгч, хадгаламж, зээлийн хоршооны гишүүд болон иргэдээс Хороонд хандаж, 2018 оны 3 дугаар улиралд ирүүлсэн өргөдөл, гомдлын талаарх мэдээллийг дор сийрүүлэв.

1.1.1 Үнэт цаасны зах зээл

Тайлант хугацаанд үнэт цаасны зах зээлийн байгууллагуудтай холбоотой нийт 78 өргөдөл ирснээс 74 нь хуулийн хугацаанд хянан шийдвэрлэгдэж, 4 өргөдөл хянагдах шатанд байна.

Хүснэгт 1. Үнэт цаасны зах зээлтэй холбоотой өргөдлийн товч утга

Д/д	Товч утга	2017/ III тоо хэмжээ	Эзлэх хувь	2018/III тоо	Эзлэх хувь
1	Хувьцаа зөвшөөрөлгүй арилжаалсан	43	71.6%	24	30.4%
2	Хувьцааны бүртгэл, дансны мэдээлэл шалгуулах	8	13.3%	22	27.8%
3	Хувьцааны тоо өөрчлөгдсөн	-	-	2	2.5%
4	ҮЦК, ХК-ийн үйл ажиллагаа	3	5.0%	10	12.6%
5	Хорооноос өгсөн үүрэг, даалгаврыг биелүүлээгүй	2	3.3%	1	1.2%
6	Лавлагаа гаргуулах	-	-	2	2.5%
7	Ногдол ашиг	1	1.6%	4	5.0%
8	Хувьцаа эзэмшигчийн нэр зөрсөн	-	-	4	5.0%
9	Данс нээлгэх тухай	1	1.6%	2	2.5%
10	Хувьцааг шилжүүлэх, шилжүүлэн авах	-	-	1	1.2%
11	Хөрөнгө оруулалтын сан	-	-	2	2.5%
12	Бусад	2	3.3%	4	6.3%
	Нийт	60	100.0%	78	100.0%

Нийт өргөдлийн 30.4 хувийг брокер, дилерийн компаниар дамжуулан эзэмшигчийн зөвшөөрөлгүй арилжаалагдсан хувьцаатай холбоотой өргөдөл эзэлсэн бөгөөд үүнээс 30.0 хувийг өмнө нь Хорооноос үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон нэр бүхий 7 брокер, дилерийн компаниар дамжуулан арилжаалагджээ. Дээр дурдсан утга бүхий өргөдлийн тоог өмнөх оны мөн улиралтай харьцуулахад 55.2 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

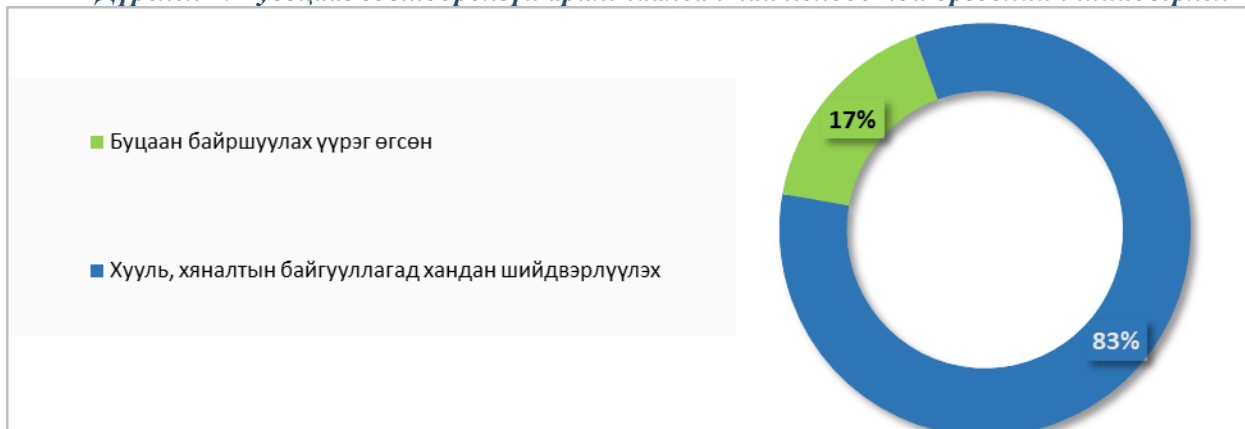
Тус Хороонд үнэт цаасны зах зээлийн байгууллагуудтай холбоотой ирүүлсэн өргөдлийг дараах байдлаар урьдчилан шийдвэрлэжээ.

Хүснэгт 2. Үнэт цаасны зах зээлтэй холбоотой өргөдлийн шийдвэрлэлт

Д/д	Өргөдлийг шийдвэрлэсэн товч утга	2018/III
1	Хорооноос үүрэг, даалгавар хүргүүлсэн	6
2	Хууль, хяналтын байгууллагад хандсан	23
3	Албан бичгээр холбогдох хариуг өгч шийдвэрлэсэн	45
4	Хуулийн хугацаанд хянагдаж байгаа	4
	Нийт	78

Хувьцааг зөвшөөрөлгүй арилжаалсан үйлдэл нь Зөрчлийн тухай хуулийн тусгай ангийн 11.10 дугаар зүйлийн 2.20 дахь хэсгийг зөрчсөн үйлдэлд хамаарах учир Зөрчил, шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн дагуу зөрчлийн хэрэг бүртгэлийг явуулан прокурорын байгууллагаар хянуулдаг ба “Монголын хөрөнгийн бирж” ХК, “ҮЦТХТ” ХХК, үнэт цаасны компани болон шаардлагатай тохиолдолд Шүүхийн шинжилгээний үндэсний хүрээлэн болон оролцогч талуудаас тайлбар, баримт материалыг шаардаж гаргуулсны үндсэн дээр шийдвэр гаргадаг.

Дүрслэл 2. Хувьцааг зөвшөөрөлгүй арилжаалсангай холбоотой өргөдлийн шийдвэрлэлт

Тайлант хугацаанд дээрх тохиолдлоор ирүүлсэн өргөдлийн 83.0 хувийг нь хувьцаа худалдах захиалгын гэрээ болон бэлэн мөнгө хүссэн өргөдөлд нэр бүхий гарын үсэг зурагдсан бол тухайн гарын үсгийг хуурамч болохыг эрх бүхий байгууллагаар тогтоолгох, мөн 2000 оноос өмнө тусгай зөвшөөрөл нь хүчингүй болсон брокер, дилерийн компаниар дамжуулан арилжаалагдсан тохиолдолд Зөрчлийн тухай хуулийн 11.10 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.20 дахь заалтыг буцаан хэрэглэх боломжгүй, өргөдөлд дурдсан асуудал нь тухайн үеийн хуулиар зөрчилд тооцогдоогүй байсан, зөрчлийн хэргийн хөөн хэлэлцэх хугацаа өнгөрсөн зэрэг шалтгааны улмаас зөрчлийн шинжгүй гэж үзэн гомдлыг хүлээн авахаас татгалзаж, уг асуудлаар холбогдох шүүх, хяналтын байгууллагад хандахаар урьдчилан шийдвэрлэжээ.

Тус Хорооноос өгсөн үүрэг, даалгавар түүний биелэлтийн тухайд, “Улаанбаатар хивс” ХК, “Тахь ко” ХК, “Материал импекс” ХК, “АПУ” ХК, “Дархан нэхий” ХК зэрэг компаниудын хувьцааг харилцагчийн дансанд буцаан байршуулах, “АПУ” ХК, “Дархан нэхий” ХК-ийн 2005 оноос хойшхи хугацааны ногдол ашгийг тооцон харилцагчдад олгуулах зэрэг 5 удаагийн хугацаатай үүрэг, даалгаврыг холбогдох үнэт цаасны компанид хүргүүлсэн бол хувьцаа эзэмшигчийн харилцагчийн дансанд “АПУ” ХК-ийн 40.000 ширхэг хувьцааг буцаан байршуулсан гүйцэтгэлтэй байна.

1.1.2 Даатгалын салбар

Тайлант хугацаанд иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас даатгалын үйл ажиллагаатай холбоотой нийт 103 өргөдөл ирснээс хугацаандаа шийдвэрлэгдсэн 100, 3 өргөдөл хуулийн хугацаанд хянагдаж байна.

Хүснэгт 3. Даатгалтай холбоотой өргөдлийн товч утга

Д/д	Өргөдөл, гомдлын товч утга	2017/ III тоо	Эзлэх хувь	2018/III тоо	Эзлэх хувь
1	Нөхөн төлбөр олгохоос татгалзсан	63	67.0%	78	75.8%
2	Нөхөн төлбөр олгохгүй удаасан	6	6.4%	7	6.8%
3	Нөхөн төлбөрийг хасч олгосон	12	12.8%	5	5.1%
4	Хохирол үнэлгээний талаар	2	2.1%	3	3.1%
5	Даатгалын хураамжийг илүү тооцсон	-	-	2	2.1%
6	Бусад	11	11.7%	7	7.1%
	Нийт	94	100.0%	103	100.0%

Даатгагчийн зүгээс даатгалын нөхөн төлбөрийг олгохоос татгалзсан гэх өргөдлийн тоог өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулбал 23.8 хувиар өссөн боловч даатгалын компанийн зүгээс нөхөн төлбөр олгохоос үндэслэлтэйгээр татгалзсан тохиолдлын тоо 53.8 хувийг эзэлжээ. Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад, Жолоочийн хариуцлагын даатгалын гэрээг байгуулахдаа итгэлцүүрийг буруу хэрэглэснээс даатгалын хураамжийг илүү тооцсон гэх маргаан өсөлттэй байсан бол даатгалын нөхөн төлбөрийг хасч олгосон тохиолдлууд буурсан үзүүлэлттэй байв.

Хүснэгт 4. Даатгалын бүтээгдэхүүний төрөл

Д/д	Даатгалын төрөл	2017/ III тоо	Эзлэх хувь	2018/III тоо	Эзлэх хувь
1	Жолоочийн хариуцлагын даатгал	29	30.8%	13	12.6%
2	Авто тээврийн хэрэгслийн даатгал	33	35.6%	44	42.7%
3	Орон сууц, зээлдэгчийн эрсдэлийн даатгал	19	20.2%	21	20.4%
4	Гэнэтийн осол, эмчилгээний даатгал	3	3.2%	4	3.9%
5	Хөрөнгийн даатгал	3	3.2%	4	3.9%
6	Мал амьтны даатгал	1	1.0%	3	2.9%
7	Ачаа, тээврийн даатгал	-	-	2	1.9%
8	Санхүүгийн даатгал	1	1.0%	1	1.0%
9	Зээлийн даатгал	1	1.0%	1	1.0%
10	Хуримтлалын даатгал	1	1.0%	1	1.0%
11	Хариуцлагын даатгал	2	2.0%	1	1.0%
12	Бусад	1	1.0%	8	7.7%
	Нийт	94	100.0%	103	100.0%

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал жолоочийн хариуцлагын даатгалтай холбоотой өргөдлийн тоо 55.2 хувиар буурсан бол авто тээврийн хэрэгслийн даатгал болон орон сууц, зээлдэгчийн эрсдэлийн даатгал 33.3, 10.5 хувиар тус тус өсчээ.

Хүснэгт 5. Даатгалтай холбоотой өргөдлийн шийдвэрлэлт

Д/д	Өргөдөл гомдолд хамааралтай даатгалын компани	Нөхөн төлбөр олгохоос татгалзсан нь үндэслэлтэй	Нөхөн төлбөр олгохоос татгалзсан нь үндэслэлгүй	Шүүхэд хандан шийдвэрлэх	Шийдвэрлэх явцад нөхөн төлбөр олгогдсон
1	“Бодь даатгал” ХХК	2	4	1	-
2	“Мандал даатгал” ХХК	14	5	4	1
3	“Миг даатгал” ХХК	6	1	1	1
4	“Монгол даатгал” ХХК	3	-	1	-
5	“Номин даатгал” ХХК	1	1	-	-
6	“Соёмбо даатгал” ХХК	3	2	1	1
7	“Ард даатгал” ХХК	-	2	-	1
8	“Хаан даатгал” ХХК	2	5	1	1
9	“Практикал даатгал” ХХК	6	3	2	2
10	“Монре даатгал” ХХК	1	1	1	-
11	“Тэнгэр даатгал” ХХК	4	-	3	-
	Нийт	42	24	15	7

Тайлант хугацаанд Хороонд ирүүлсэн өргөдлийг хуульд заасан хугацаанд урьдчилан шийдвэрлэж, даатгуулагч 24 иргэн, хуулийн этгээдийн нөхөн төлбөрт нийт 576,632,642.00 (Таван зуун далан зургаан сая зургаан зуун гучин хоёр мянга зургаан зуун дөчин хоёр) төгрөгийг олгуулах шийдвэрийг гаргаж, үүнээс нэр бүхий 11 иргэн, хуулийн этгээдэд нийт 132,253,313.00 (Нэг зуун гучин хоёр сая хоёр зуун тавин гурван мянга гурван зуун арван гурван) төгрөгийн нөхөн төлбөрийг олгуулсан байна.

Хүснэгт 6. Урьдчилан шийдвэрлэгдсэн даатгалын нөхөн төлбөрийн дүн

Д/д	Холбогдох даатгалын компани	Иргэн, хуулийн этгээд	Шийдвэрлэсэн нөхөн төлбөрийн дүн	Олгогдсон нөхөн төлбөрийн дүн
1	“Ард даатгал” ХХК	2	43,564,000	-
2	“Бодь даатгал” ХХК	4	65,878,324	1,220,000
3	“Соёмбо даатгал” ХХК	3	116,414,913	116,414,913
4	“Практикал даатгал” ХХК	2	21,568,200	-
5	“Миг даатгал” ХХК	2	6,850,000	7,034,700
6	“Мандал даатгал” ХХК	4	66,090,005	456,500
7	“Номин даатгал” ХХК	1	2,905,200	2,905,200
8	“Хаан даатгал” ХХК	5	250,744,000	1,604,000
9	“Монре даатгал” ХХК	1	2,618,000	2,618,000
	Нийт	24	576,632,642	132,253,313

Дүгнэхэд, Нөхөн төлбөр олгохоос татгалзсантай холбоотой нийт өргөдлийн 53.8 хувийг даатгагч үндэслэлтэйгээр татгалзсан байгаа нь даатгалын компаниудад бизнесийн зан төлөвийн эерэг хандлага ажиглагдав.

1.1.3 Банк бус санхүүгийн байгууллага

Тайлант хугацаанд иргэн, хуулийн этгээдээс Банк бус санхүүгийн байгууллага (ББСБ)-ын үйл ажиллагаатай холбоотой нийт 43 өргөдөл ирснээс 42 нь хуулийн хугацаанд шийдвэрлэгдэж, 1 өргөдөл хуулийн хугацаандаа хянагдаж байна.

Хүснэгт 7. ББСБ-ийн үйл ажиллагаатай холбоотой өргөдлийн товч утга

Д/д	Өргөдлийн товч утга	2017/ III тоо	Эзлэх хувь	2018/III тоо	Эзлэх хувь
1	Зээлийн мэдээллийн сангийн бүртгэл	4	17.4%	12	28.0%
2	Зээл болон хүүгийн тооцоолол	7	30.4%	4	9.4%
3	Зээлийн гэрээний маргаан	5	21.7%	7	16.2%
4	ББСБ-ын үйл ажиллагаа	3	13.0%	7	16.2%
5	Барьцааны зүйл чөлөөлүүлэх	-	-	2	4.6%
6	Лавлагаа гаргуулах	1	4.3%	6	14.0%
7	Бусад	3	13.0%	5	11.6%
	Нийт	23	100.0%	43	100.0%

Банк бус санхүүгийн байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотойгоор ирүүлсэн өргөдлийн 28.0 хувийг зээлдүүлэгч нь зээлдэгчийн мэдээллийг Зээлийн мэдээллийн санд тухай бүр шинэчлээгүйгээс зээлдэгчийн зээлийн ангилалд сөргөөр нөлөөлсөн нөхцөл

байдал үүссэн талаарх өргөдөл байсан ба энэхүү үзүүлэлт өмнөх оны мөн үеийнхээс 3 дахин ихэссэн байв.

Иймд Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх хүрээнд Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлд Санхүүгийн зохицуулах хорооны хянан шалгагчид зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагааны харъяаллыг хамааруулахаар нэмэлт оруулах шаардлагатай байна. Одоогоор Зээлийн мэдээллийн тухай хууль зөрчигдсөн тохиолдолд Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6.19-д зааснаар зөвхөн Монголбанкны хянан шалгагч зөрчлийн дагуу хянан шийдвэрлэхээр байна.

Дээрх өргөдлүүд дараах байдлаар урьдчилан шийдвэрлэгджээ:

Хүснэгт 8. ББСБ-ийн үйл ажиллагаатай холбоотой өргөдлийн шийдвэрлэлт

Д/д	Өргөдлийг шийдвэрлэсэн утга	2018/ЛП
1	Холбогдох хариуг өгч шийдвэрлэсэн	25
2	Хууль, хяналтын байгууллагад хандан шийдвэрлүүлэх	11
3	Хорооноос үүрэг даалгавар хүргүүлсэн	4
4	Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн дагуу хариуцлага оногдуулсан	2
5	Хуулийн хугацаанд хянагдаж байгаа	1
	Нийт	43

1.1.4 Хадгаламж, зээлийн хоршоо

Тайлант хугацаанд Хадгаламж, зээлийн хоршоо (ХЗХ)-дын үйл ажиллагаатай холбогдуулан Хороонд нийт 8 өргөдөл ирснийг хуулийн хугацаанд хянан шийдвэрлэсэн.

Хүснэгт 9. ХЗХ-ны үйл ажиллагаатай холбоотой өргөдлийн товч утга

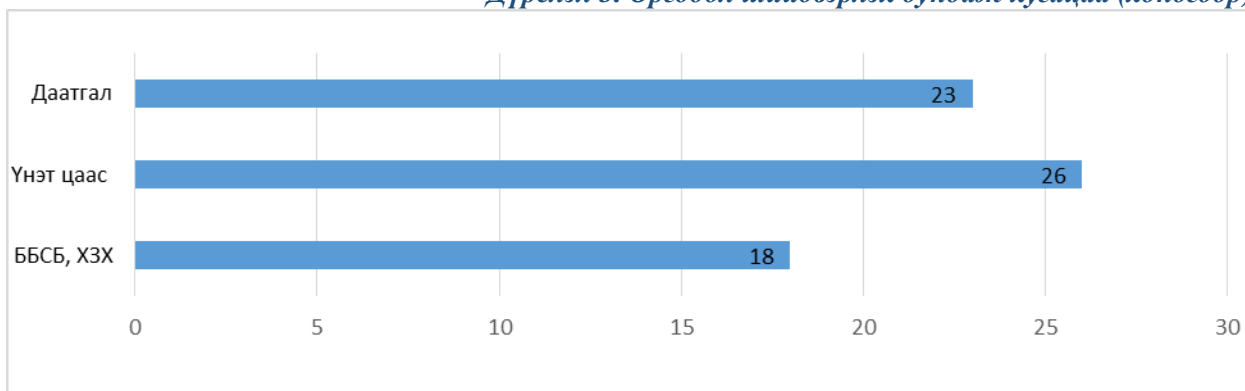
Д/д	Товч утга	2017/ЛП тоо	Эзлэх хувь	2018/ЛП тоо	Эзлэх хувь
1	Лавалгаа гаргуулах	3	30.0%	5	62.5%
2	Хадгаламж буцаан олгоогүй	-	-	2	25.0%
3	ХЗХ-дын үйлчилгээ	6	60.0%	-	-
4	Бусад	1	10.0%	1	12.5%
	Нийт	10	100.0%	8	100.0%

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад, хадгаламж буцаан олгоогүй талаарх өргөдөл шинээр бүртгэгдэж зөрчлийн хэрэг бүртгэлтийг хэрэгжүүлэн шийдвэрлэсэн бол ХЗХ-дын үйлчилгээний чанартай холбоотой өргөдөл бүртгэгдээгүй байна. Өөрөөр хэлбэл, ХЗХ-дын үйлчилгээний чанар тусгай зөвшөөрлийн шаардлагад нийцэж буй, харин тэдгээрийн санхүүгийн зохистой харьцааны хэрэгжилтийг хангуулахад онцгой анхаарал хандуулах шаардлагатай байгаа нь ажиглагдлаа.

2. ӨРГӨДӨЛ, ГОМДЛЫН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Тайлант хугацаанд Хяналт шалгалтын газарт нийт 232 өргөдөл, гомдол ирснээс хуулийн хугацаанд шийдвэрлэсэн 224, хянагдах шатандаа байгаа 8 өргөдөл байна.

Дүрслэл 3. Өргөдөл шийдвэрлэх дундаж хугацаа (хоногоор)

Өргөдлийн шийдвэрлэлтийн үйл ажиллагааны процесс, авах арга хэмжээний хүрээ харилцан адилгүй байгаагаас хамааран тухайн өргөдлийн шийдвэрлэх хугацаа өөр өөр байгаа хэдий ч нийт өргөдлийн шийдвэрлэлтийн дундаж хугацаа 22 хоног болж өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 5 хоногоор уртассан нь дийлэнх өргөдөл, гомдлын утга, агуулгууд нь тухайн мэргэжлийн нарийвчилсан ур чадвар шаардсан, оролцогч талуудын хоорондын илүү төвөгтэй маргааны хэлбэртэй болсноос гадна зарим зөрчлийн шинжтэй өргөдлийн дагуу зөрчлийн хэрэг бүртгэлт хийх, прокурорын байгууллагаар хянуулах болсонтой холбоотой.

ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР